

ES kohēzijas politikas un rīcības klimata jomā ciešā saikne:
veicinot līdzsvarotu reģionālo attīstību un atbalstot klimata
neitralitātes sasniegšanu līdz 2050. gadam
šodienas izaicinājumi

Andris Kužnieks, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā vadītāja p.i.

Kohēzijas politika darbībā

- 392 miljardi eiro 2021–2027
- Atbalsts ekonomiskajai konverģencei, teritoriālajai sadarbībai un ilgtspējīgai izaugsmei
- Galvenais instruments ES prioritāšu īstenošanai (zaļā un digitālā pāreja)

Kohēzijas politikas 2021–2027 ieguldījums klimata mērķu sasniegšanā

ES klimata likums: Klimatneitralitāte līdz 2050, -55% emisiju samazinājums uz 2030.gadu

- Gandrīz 120 miljardu eiro ES ieguldījums klimata jomā
- Kopējās investīcijas: vairāk nekā 166 miljardi eiro (uz 2024. gada aprīli)
 - 30 % no ES budžeta ir paredzēti pasākumiem klimata jomā
 - ERAF un KF: galvenie ieguldītāji ar 30% un 37% mērķiem
 - JTF: 100% tiek ņemti vērā klimata mērķu sasniegšanā
 - ESF+: izseko zaļām darbavietām un prasmēm

Investīciju jomas

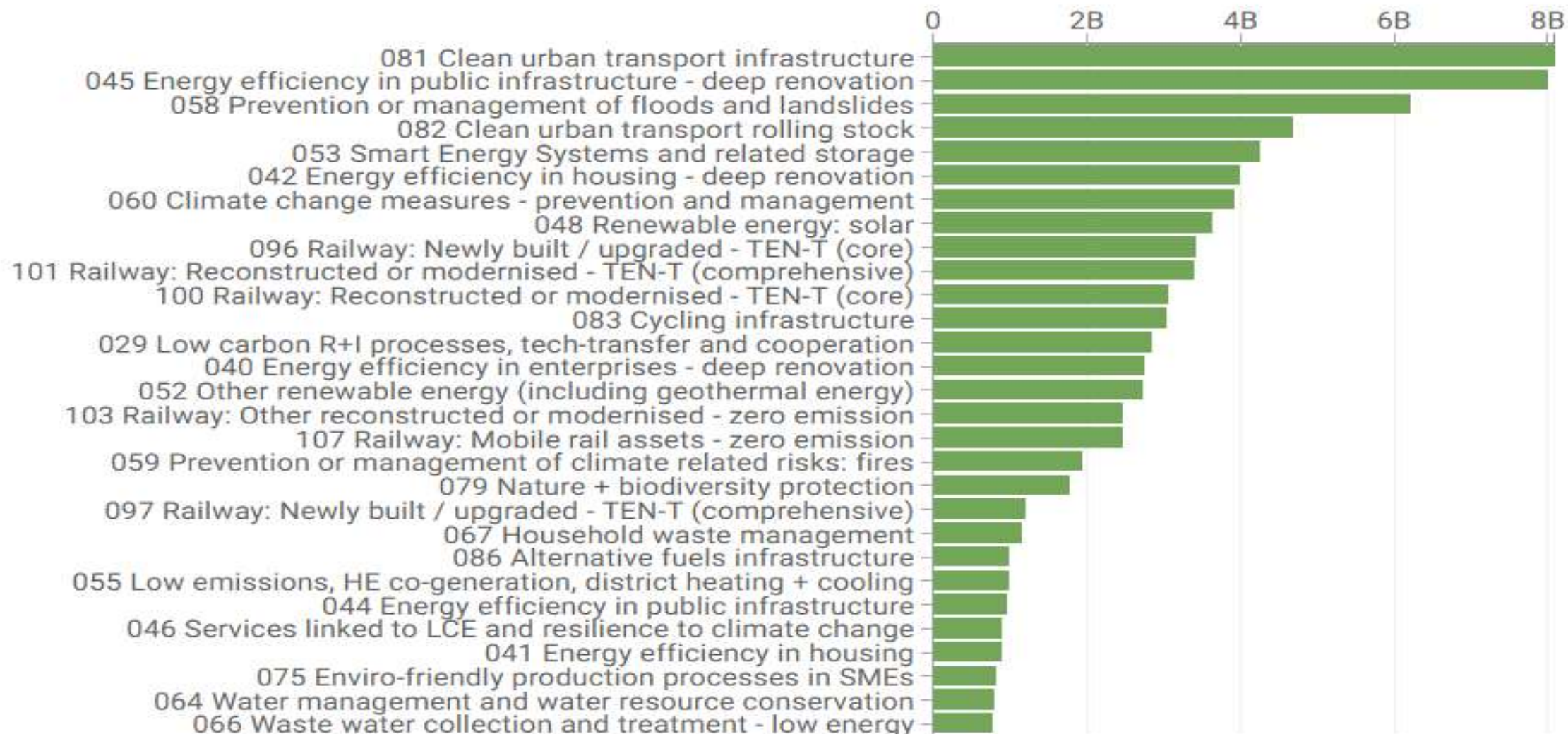
- Tīra pilsētas transporta infrastruktūra
- Energoefektivitāte (publiskā infrastruktūra, mājokļi)
- Plūdu novēršana un uz dabas aizsardzību balstīti risinājumi
- Saules, vēja, ģeotermālā atjaunojamā enerģija
- Pētniecība un inovācijas klimata jomā, aprites ekonomika

ES Kohēzijas politika krīzes laikā

- Pierādīta vērtība ārkārtas situācijās:
 - Covid-19 (REACT-EU)
 - Atbalsts Ukrainas bēgļiem (CARE & FAST-CARE)
 - Reakcija uz enerģētikas krīzi
- Elastība un solidaritāte

21-27 ERDF and CF climate tracking - EU climate amounts by intervention field

Filter by country or programme on the top right

Click and drag to pan the chart

Jaunās EK politikas prioritātes

- Jauns plāns Eiropas ilgtspējīgai labklājībai un konkurētspējai
- Jauns Eiropas aizsardzības un drošības laikmets
- Atbalsts iedzīvotājiem, sabiedrības un ES sociālā modeļa stiprināšana
- Rūpes par iedzīvotāju dzīves kvalitāti: pārtikas drošība, ūdens un daba
- ES demokrātijas aizsardzība un vērtību aizstāvēšana
- Eiropa pasaulē – ES spēka un partnerību izmantošana
- Kopīga mērķu sasniegšana un Savienības sagatavošana nākotnei

Jauns plāns Eiropas ilgtspējīgai labklājībai un konkurētspējai

ES konkurētspējai joprojām ir pārāk daudz strukturālu šķēršļu, uzņēmumi darbojas nemierīgā pasaulē ar augošu negodīgu konkurenci, augstākām enerģijas cenām, prasmju un darbaspēka trūkumu un grūtībām piekļūt nepieciešamajam kapitālam.

Jauns plāns Eiropas ilgtspējīgai labklājībai un konkurētspējai (1)

- Pirmajās **100 dienās - Tīras rūpniecības kurss** – rūpniecības konkurētspēja un kvalitatīvas darbvietas
- **Rūpniecības dekarbonizācijas akseleratora akts** – lai atbalstīts nozares un uzņēmumiem
- **Eiropas klimata aktā** tiks ierosināts samazināt emisijas par 90% līdz 2040. gadam
- **Jauns Aprites ekonomikas akts**

Jauns plāns Eiropas ilgtspējīgai labklājībai un konkurētspējai (2)

- Pirmajās **100 dienās - MI fabriku iniciatīva** - MI jaunuzņēmumu un nozares piekļuve jaunām, pielāgotām superdatošanas jaudām
- **Eiropas datu savienības stratēģija** – vienkāršots, skaidrs un saskaņots tiesiskais regulējums
- **Pētniecība un inovācijas kā ES ekonomikas kodols** – finansējuma palielināšana pētniecībai
- **Turborežīms** investīcijām - **Eiropas uzkrājumu un investīciju savienības izveide**

Jauns plāns Eiropas ilgtspējīgai labklājībai un konkurētspējai (3)

- **pirmajās 100 dienās** - Eiropas rīcības plāns attiecībā uz slimnīcu un veselības aprūpes sniedzēju kiberdrošību
- **Eiropas Biotehnoloģiju akts**
- **Kritiski svarīgo zāļu akts**, lai samazinātu atkarību attiecībā uz kritiski svarīgajām zālēm
- **“prasmju savienība”** – ieguldījumi pieaugušo izglītībai un mūžizglītībai, prasmju saglabāšanai

Jauns Eiropas aizsardzības un drošības laikmets

*Miers Eiropā nekad nav bijis pašsaprotams,
bet Putina agresīvais karš Ukrainā ir sagrāvis
jebkādas ilūzijas.*

Jauns Eiropas aizsardzības un drošības laikmets

- **Eiropas aizsardzības savienības iedzīvināšana** – pirmajās 100 dienās - **Baltā grāmata par Eiropas aizsardzības nākotni**
- **Eiropas iekšējās drošības stratēģija**
- **Eiropas Savienības gatavība krīzēm**
- **Stiprākas robežas** – integrēta robežu pārvaldības pieeja un *Frontex* stiprināšana
- **Migrācijas un patvēruma pakta īstenošana**, kā arī jaunā Vidusjūras reģiona pakta īstenošana

Atbalsts iedzīvotājiem, sabiedrības un ES sociālā modeļa stiprināšana

Pēdējo gadu krīzes ir tieši ietekmējušas daudzu eiropiešu dzīves kvalitāti – gan palielinot dzīves dārdzību un mājokļu un enerģijas izmaksas, gan raisot jautājumus par ienākumu taisnīgumu un mūsu sabiedrības sašķeltību un nevienlīdzību.

Atbalsts iedzīvotājiem, sabiedrības un ES sociālā modeļa stiprināšana

- Sociālais taisnīgums mūsdienīgā ekonomikā –**Eiropas pieejamo mājokļu plāna īstenošana**
- **jauns ES Sociālā dialoga pakts**
- **ES nabadzības novēršanas stratēģija**
- **Atbalsts jauniešiem – Erasmus+ programmas stiprināšana**
- ES mēroga pētījums par sociālo mediju plašāku ietekmi uz labbūtību

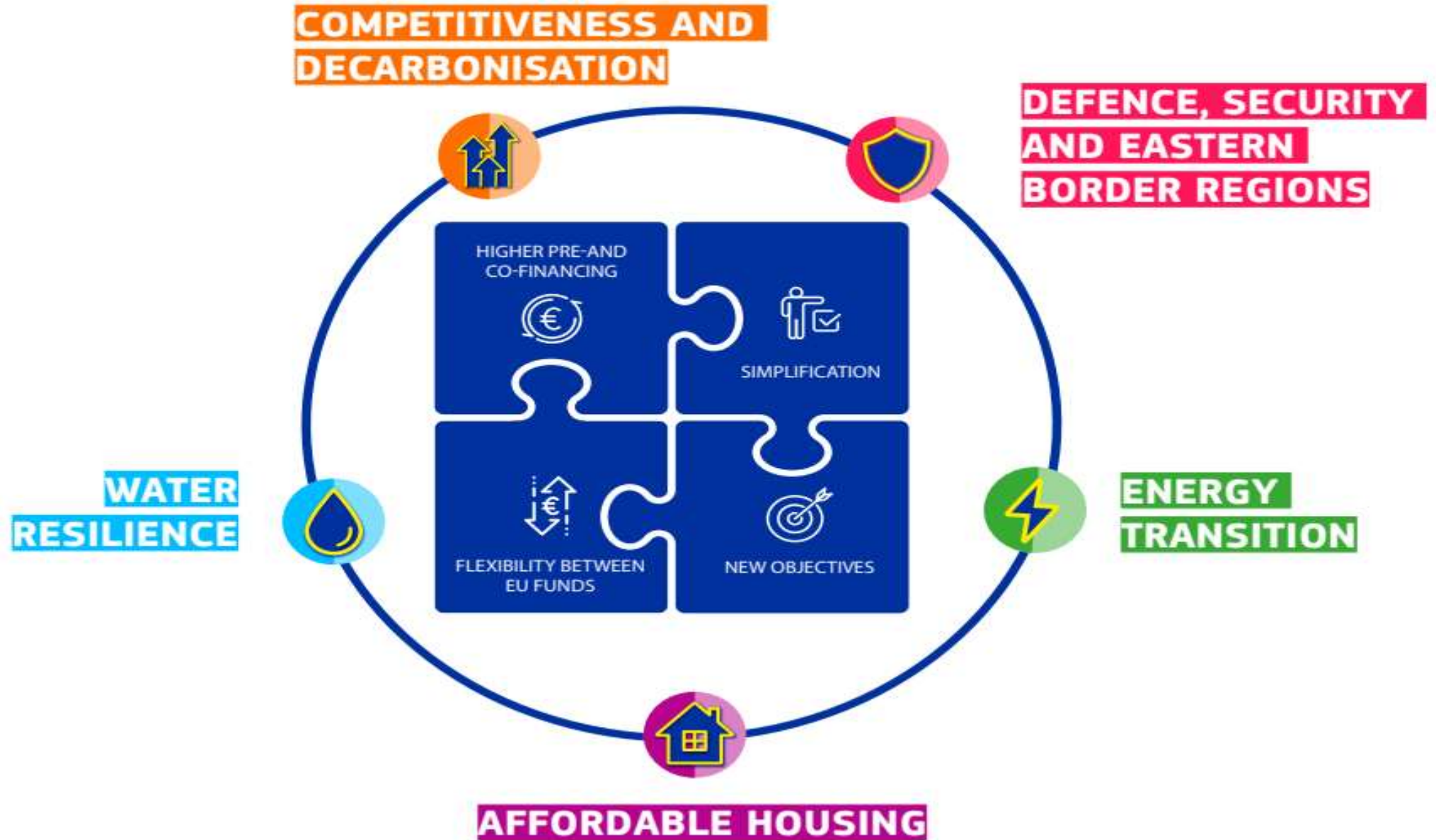

Rūpes par iedzīvotāju dzīves kvalitāti: pārtikas drošība, ūdens un daba

Eiropas lauksaimnieki un lauku apvidi izjūt arvien lielāku spiedienu, ko rada gan klimata pārmaiņu ietekme un negodīga globālā konkurence, gan enerģijas cenu pieaugums un gados jaunu lauksaimnieku trūkums, gan sarežģītā piekļuve kapitālam.

Rūpes par iedzīvotāju dzīves kvalitāti: pārtikas drošība, ūdens un daba

- pirmajās 100 dienās – **nākotnes vīzija lauksaimniecības un pārtikas jomā** - kā nodrošināt lauksaimniecības nozares konkurētspēju un ilgtspēju
- **Eiropas Okeānu pakts** izvērsīs jūras nozares ekonomikas potenciālu un nodrošinās labu pārvaldību un ilgtspēju Eiropas okeānos
- Tiks izveidots tāds **Eiropas Civilās aizsardzības mehānisms**, kas ietvertu visus krīzes un katastrofu pārvaldības aspektus

Modernizēta Kohēzijas politika – vidusposma izvērtējums

- *Dalībvalstis, reģioni un teritorijas saskaras ar aizvien jauniem izaicinājumiem*
- *Ir palielinājušās esošās problēmas, piemēram, piekļuve mājokliem un ūdens resursu noturība*
- *Tajā pašā laikā ir parādījušās jaunas stratēģiskās prioritātes – tādas kā konkurētspēja, aizsardzība un drošība*

Modernizēta Kohēzijas politika – vidusposma pārskats

- Komisijas komunikācijā tiek izklāstīts darba apjoms un ceļvedis turpmākajiem gadiem, tai skaitā reakcija uz jaunajiem izaicinājumiem
- Tiesību akta priekšlikums ievieš mērķtiecīgus grozījumus ERAF, Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārejas fonda regulās
- Tiek piedāvātas PIECAS jaunas prioritātes, vienlaikus paātrinot fondu īstenošanu, izmantojot vienkāršošanu.
- Šīs izmaiņas piedāvā lielākas iespējas dalībvalstīm un reģioniem novirzīt finansējumu jaunajām prioritātēm TAGAD

5 prioritātes (1)

1. **Konkurētspēja:** ERAF atbalsts lieliem uzņēmumiem kritiski svarīgās jomās - aizsardzībā, stratēģiskajās tehnoloģijās un dekarbonizācijā.
2. **Aizsardzība:** dalībvalstis un reģioni var izmantot Kohēzijas finansējumu aizsardzības vajadzībām. Piemēram, tas var ietvert atbalstu aizsardzības nozares uzņēmumiem vai kritiskajai infrastruktūrai. Īpaši stimuli tiek nodrošināti arī austrumu pierobežas reģioniem, kuri saskaras gan ar drošības, gan ekonomiskiem izaicinājumiem.

5 prioritātes (2)

3. Mājokļu pieejamība: divkāršots kohēzijas politikas finansējums cenas ziņā pieejamiem mājokļiem. Dalībvalstis varēs arī piesaistīt privāto un publisko finansējumu, izmantojot jaunu finanšu instrumentu, kas izveidots kopā ar Eiropas Investīciju banku (EIB). Instruments apvienos kohēzijas finansējumu ar EIB un citu starptautisko finanšu iestāžu, kā arī valsts attīstību veicinošu banku un komercbanku resursiem.

5 prioritātes (3)

4. Ūdens resursu noturība: Tiek ierosinātas izmaiņas, lai veicinātu ieguldījumus ūdens resursu noturībā, tostarp ūdens infrastruktūras digitalizācijā un sausuma un pārtuksnešošanās ietekmes mazināšanā, kā arī plūdu mazināšanā.

5. Enerģijas pāreja: Kohēzijas finansējums atbalstīs investīcijas enerģijas starpsavienojumu un saistīto pārvades sistēmu veicināšanai, kā arī uzlādes infrastruktūras attīstību. Tas būs ļoti svarīgi, lai paātrinātu enerģijas pāreju un veicinātu tīru mobilitāti. Priekšlikums arī atvieglos dekarbonizācijas pasākumu finansēšanu.

5 prioritātes (3)

4. Ūdens noturība: Tiek ierosinātas izmaiņas, lai veicinātu ieguldījumus ūdens noturībā, tostarp ūdens infrastruktūras digitalizācijā un sausuma un pārtuksnešošanās ietekmes mazināšanā.

5. Enerģijas pāreja. Kohēzijas finansējums atbalstīs investīcijas enerģijas starpsavienojumu un saistīto pārvades sistēmu veicināšanai, kā arī uzlādes infrastruktūras attīstību. Tas būs ļoti svarīgi, lai paātrinātu enerģijas pāreju un veicinātu tīru mobilitāti. Priekšlikums arī atvieglos dekarbonizācijas pasākumu finansēšanu.

Palielināts priekšfinansējums un līdzfinansējums

- Ieguldījumiem katrā no 5 stratēģiskajām prioritātēm tiks piemērota 30% priekšfinansējuma likme un 100% līdzfinansējums
- Kohēzijas programmas, kas piecām stratēģiskajām prioritātēm atvēl vismaz 15 % no saviem līdzekļiem, saņems priekšfinansējumu 5 % apmērā (salīdzinājumā ar pašreizējo 0,5 % līmeni)
- Ņemot vērā problēmas, ar kurām saskaras reģioni, visām programmām šajos austrumu pierobežas reģionos, kas robežojas ar Krieviju, Baltkrieviju vai Ukrainu, 10 % priekšfinansējums un 100 % ES finansējums

Lielāka elastība

- Liels pieprasījums pēc vienkāršošanas un elastības
- Šis priekšlikums sper pirmos soļus šajā virzienā – tiks vienkāršota Taisnīgās pārejas fonda izmantošana
- Lai nodrošinātu, ka atbildīgajām iestādēm ir laiks grozīt savas programmas un pabeigt jaunus ieguldījumus, tiek ierosināts pagarināt atbilstības termiņu par vienu gadu, līdz 2030. gadam (tikai tām programmām, kurās piecām stratēģiskajām prioritātēm ir piešķirti vismaz 15% līdzekļu)

Kas tālāk?

Raugoties nākotnē, vidusposma pārskats sagatavo augsni nākamās Daudzgaļu finanšu shēmas (MFF) sarunu sākšanai

Tas ir pirmais solis ceļā uz stratēģiskāku, modernizētāku un efektīvāku Kohēzijas politiku, kas turpina atbalstīt konkurētspēju un palielināt gatavību krīzēm

Paātrināta programmu īstenošana, vienkāršotas procedūras un palielināta ES ieguldījumu ietekme

Nākamā Daudzgaļu budžeta shēma – 12.februāra komunikācija (1)

- Ar nākamo ilgtermiņa budžetu, kura īstenošana sāksies 2028. gadā, ir jāpārvar vēl nepieredzēti izaicinājumi: gaidas pēc ES rīcības pastāvīgi pieaug.
- Lai ES budžets atbilstu mūsu vērienīgajiem mērķiem, nodrošinātu NextGenerationEU aizņēmumu atmaksu un vienlaikus nodrošinātu stabilas valstu finanšu iemaksas no dalībvalstīm, mums ir jāievieš jauni pašu resursi. Turpināt tāpat kā līdz šim vairs nav iespējams.

Nākamā Daudzgaļu budžeta shēma – 12.februāra komunikācija (2)

- Ir jāizdara izvēle. ES ir maksimāli jāpalielina katra iztērētā eiro ietekme, koncentrējoties uz ES prioritātēm un mērķiem, kur ES rīcība ir visvairāk nepieciešama.
- Jauni izaicinājumi un gaidas pēc ES rīcības prasa pārskatīt veidu, kā darbojas ES budžets, lai tas būtu piemērots nākotnei. Brīvas, demokrātiskas, spēcīgas, drošas, pārtikušas un konkurētspējīgas Eiropas mērķis prasa reformēt un pastiprināt ES budžetu, kas būtu vienkāršāks, elastīgāks, mērķorientētāks un ietekmīgāks.

Multiannual Financial Framework 2021-2027 and NextGenerationEU total allocations per heading

Heading	MFF	NextGenerationEU
1. Single market, innovation and digital	€149.5 billion	€11.5 billion
2. Cohesion, resilience and values	€426.7 billion	€776.5 billion
3. Natural resources and environment	€401 billion	€18.9 billion
4. Migration and border management	€25.7 billion	-
5. Security and defence	€14.9 billion	-
6. Neighborhood and the world	€110.6 billion	-
7. European public administration	€82.5 billion	-
TOTAL MFF	€1 210.9 billion	€806.9 billion

All amounts in € in current prices. Source: European Commission

Paldies!

© European Union 2020

Unless otherwise noted the reuse of this presentation is authorised under the [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) license. For any use or reproduction of elements that are not owned by the EU, permission may need to be sought directly from the respective right holders.

